

Öppna jämförelser 2019

Våld i nära relationer

Resultaten för 2019 visar att fler kommuner, en femtedel, har en aktuell skriftlig rutin för hur handläggare ska säkra skolgången för barn i skyddat boende. Det är en ökning med sju procentenheter från föregående år. Fler kommuner genomför också fortbildning. Nu uppger drygt nio av tio kommuner att de under det senaste året har genomfört fortbildning om våld i nära relationer riktat till handläggare.

Det är fortfarande färre än var tionde kommun som systematiskt följt upp resultat av insatser till enskilda, som de sammanställt på gruppnivå och använt för verksamhetsutveckling. Drygt en av tio kommuner uppger att de använt enskildas uppfattning om kvaliteten i verksamheten för verksamhetsutveckling.

Årets resultat visar att:

- 22 procent av kommunerna har en aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för hur handläggare ska säkra skolgången för barn i skyddat boende.
- De flesta kommuner uppger att de under det senaste året har genomfört fortbildning inom området våld i nära relationer som riktar sig till handläggare som utreder våldsutsatta vuxna (95 procent) respektive barn som utsatts för eller bevittnat våld (92 procent).
- 8 procent av kommunerna uppger att de inom området våld i nära relationer systematiskt följt upp resultaten av insatser till enskilda vuxna, sammanställt dem på gruppnivå och använt dem för att verksamhetsutveckling.
- Få kommuner uppger att de inom området våld i nära relationer använt enskildas uppfattning om kvaliteten i verksamheten, för att utveckla myndighetsutövningen (12 procent) respektive utförarverksamheten (11 procent) för vuxna som utsatts för våld av närstående.

Det finns skillnader i resultaten mellan länen och kommunerna.

Fler kommuner har en rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende

Barn som följer med en förälder till skyddat boende har skolplikt och rätt till fortsatt skolgång. I den turbulens som kan uppstå vid en hastig flytt från hemmet är ett barns behov av kontinuitet och normalitet i vardagen viktig och där fyller

skolan med struktur, stimulans och kamrater en avgörande roll [1]. Hemkommunen har ett ansvar för att se till att barn som följer med en förälder till skyddat boende får gå i skolan. Ibland känner skolan inte till att barnet har flyttat till ett tillfälligt boende i en annan kommun, då måste socialtjänsten uppmärksamma detta för att se till att barnet får sin skolgång tillgodosedd [2]. Barnets hemkommun och vistelsekommun har ett gemensamt ansvar för att lösa barnets skolgång [1]. Skriftliga rutiner för hur personalen ska agera för att tillgodose barns skolgång kan vara ett stöd för personalen. Det är också ett sätt att säkra verksamhetens kvalitet i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Årets resultat på riksnivå visar att det är fler kommuner, 22 procent, som har en aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för hur handläggare ska säkra skolgången för barn i skyddat boende. Andelen kommuner per län som har rutinen skiljer sig dock åt, spridningen är mellan 0-57 procent per län. Jämförelser över tid visar att resultatet på riksnivå har ökat med sju procentenheter från föregående år, se tabell 1.

Tabell 1. Aktuell skriftlig och på ledningsnivå beslutad rutin för att säkra skolgången för barn i skyddat boende 2016–2019, riksnivå.

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent.

Indikator	2016	2017	2018	2019
Aktuell rutin för att säkra skolgång för barn i skyddat boende	16	14	15	22

Källa: Enkät om öppna jämförelser socialtjänst, myndighetsutövning, 2016, 2017, 2018, 2019, Socialstyrelsen.

Nio av tio kommuner har genomfört fortbildning om våld i nära relationer

För att kunna genomföra utredningar av god kvalitet är det viktigt att handläggare har kunskap om våld i nära relationer, t.ex. om olika former av våld, dess konsekvenser och att göra riskbedömningar [2]. Årets resultat på riksnivå visar att de flesta av kommunerna uppger att de har genomfört fortbildning om våld i nära relationer under det senaste året som riktar sig till handläggare. Det är 95 procent av kommunerna som genomfört utbildning till handläggare som utreder våldsutsatta vuxna, och 92 procent av kommunerna till handläggare som utreder barn som har utsatts för eller bevittnat våld. Sedan 2016 har resultaten ökat med 11 respektive 13 procentenheter, se tabell 2.

Tabell 2. Genomfört fortbildning om våld i nära relationer under det senaste året som riktar sig till handläggare 2016–2019, riksnivå.

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent.

Indikator	2016	2017	2018	2019
Genomfört fortbildning om våld i nära relationer senaste året som riktar sig till handläggare som utreder vuxna	84	88	93	95
Genomfört fortbildning om våld i nära relationer senaste året som riktar sig till handläggare som utreder barn	79	78	86	92

Källa: Enkät om öppna jämförelser socialtjänst, myndighetsutövning, 2016, 2017, 2018, 2019, Socialstyrelsen.

Systematisk uppföljning – en outnyttjad möjlighet för verksamhetsutveckling

Systematisk uppföljning innebär att dokumentera arbetet med enskilda klienter och att sammanställa informationen på gruppnivå i syfte att utveckla och förbättra verksamheten. Systematisk uppföljning är att löpande beskriva och mäta enskilda klienters problem och behov, insatser och resultat [3]. När uppgifter från systematisk uppföljning på individuell nivå sammanställs ger det en mängd kunskaper om en verksamhet. Om en verksamhet följer upp alla delar i ärendeprocessen genereras kunskap om verksamhetens målgrupper, vilka insatser som använts och resultat av dessa insatser. Det är också möjligt att få kunskap om huruvida insatserna svarar mot de behov som finns och hur klienterna uppfattar insatserna som de har fått. Systematisk uppföljning är en förutsättning för att kunna arbeta kunskapsbaserat.

Årets resultat på riksnivå visar att det fortfarande är få kommuner, 8 procent, som uppger att de systematiskt följer upp resultaten av insatser till enskilda vuxna, sammanställt dem på gruppnivå och använt sammanställningen för att utveckla verksamheten. Resultaten har legat på samma nivå under de senaste fyra åren. Socialstyrelsen har tagit fram olika kunskaps- och metodstöd som kan användas för att göra systematiska uppföljningar på kommunal och regional nivå. För mer information, se: [Kunskapsguiden.se/SU-stod](https://www.kunskapsguiden.se/SU-stod).

Tabell 3. Använt resultat från systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten – Våld i nära relationer (vuxna) 2016–2019, riksnivå.

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent, riket

Indikator	2016	2017	2018	2019
Använt resultat från systematisk uppföljning till verksamhetsutveckling	11	9	10	8

Källa: Enkät om öppna jämförelser socialtjänst, myndighetsutövning, 2016, 2017, 2018, 2019, Socialstyrelsen.

Få kommuner har använt de enskildas uppfattning för verksamhetsutveckling

En kunskapsbaserad socialtjänst utgår bland annat från brukarnas kunskap och erfarenhet. Uppföljning av de enskildas uppfattning om verksamheten är ett led i det systematiska kvalitetsarbetet. Verksamheten kan genom det få bättre underlag för att skapa god kvalitet och det kan också bidra till att enskilda blir mer delaktiga och får inflytande över det stöd som ges [4].

Få kommuner har uppgett att de använt enskildas uppfattning om kvaliteten i verksamheten, för att utveckla myndighetsutövningen (12 procent), respektive utförarverksamheten (11 procent) för vuxna som utsatts för våld av närstående. Vidare visar resultaten på stora skillnader mellan länen. Andelen kommuner per län är mellan 0 – 24 procent när det gäller verksamhetsutveckling i myndighets-

utövningen, och mellan 0 – 63 procent när det gäller utveckling av utförarverksamheten. Resultat för dessa indikatorer presenteras i år för första gången, det finns därför inga jämförelser över tid.

Referenser

1. Fristad från våld – en vägledning om skyddat boende. Stockholm: Socialstyrelsen; 2013.
2. Våld – handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer. Stockholm: Socialstyrelsen; 2016.
3. Systematisk uppföljning – beskrivning och exempel. Stockholm: Socialstyrelsen; 2014.
4. Att ge ordet och lämna plats - vägledning inom socialtjänst, psykiatri och missbruks- och beroendevård. Socialstyrelsen; 2013.

Öppna jämförelser

Målet med öppna jämförelser inom socialtjänsten är verksamhetsförbättring som kommer brukaren till gagn.

Datakälla: Enkät om öppna jämförelser socialtjänst, myndighetsutövning, 2019, Socialstyrelsen.

Svarsfrekvens: 95 procent av kommunerna har besvarat enkätens generella del och 93 procent besvarade delenkäten om våld i nära relationer.

Mer information

Du hittar alla årets resultat i Excelfilen, redovisade för stadsdelar i Göteborg och Stockholm, på kommun-, läns- och riksnivå på Socialstyrelsens webbplats, se fliken Våld i nära relationer:

<https://www.socialstyrelsen.se/oppnajokforelser/socialtjanst>

Där hittar du även alla indikatorer och metoden för 2019.

Kontakt:

Jelena Corovic

Telefon: 075-247 30 00

E-post: jelena.corovic@socialstyrelsen.se